

*Broedvogelonderzoek aan Scholekster
op het Forteiland IJmuiden in 2024*

Met onze populatiestudie op het Forteiland werken wij, samen met een aantal andere populatiestudies aan de Scholekster in Nederland, mee aan een project van *SOS (Stichting Onderzoek Scholeksters)*. Het project valt onder *Demografische monitoring Scholekster en SOS populatie-studies en het Project Wij & Wadvogels*.

Het studiegebied

Het Forteiland is gelegen in de monding van het Noordzeekanaal van de haven van IJmuiden, ten westen van Amsterdam. Het eiland is in 1885 aangelegd als onderdeel van de Stelling van Amsterdam en was in de Tweede Wereldoorlog onderdeel van de Atlantikwal.

Het eiland meet ruwweg 300 bij 190 meter. Op het westelijke gedeelte broeden zo'n 1100 paar Kleine Mantelmeeuwen en zo'n 100 paar Zilvermeeuwen (zie 'kolonie' op het kaartje hieronder).

Broedparen

Hieronder volgt een overzicht van de broedparen. De nummers corresponderen met de nummers op het kaartje wat aan het einde gegeven wordt.

BLY-BNYT – ongeringd (1)

Nest 2 ei, tussen Duindoorns, is verloren gegaan. Geen vervolglegsel.

BLY-BNYS – ongeringd (2)

Gele marker verloren (lag bij nest) en zwarte ring afgezaakt (foto MM).

Nest met 3 eieren. Is verloren gegaan, geen vervolglegsel (mogelijk als gevolg van letsel aan poot van BLY-BNYS).

BLY-BNYP – BLY-BNYP (3)

Status onduidelijk, vermoedelijk wel nest maar niet gevonden. Op 15 juli alarmerend op de zuidoostpunt van het eiland. Op 22 juli had het paar 1 klein kuiken, op de vloedlijn tussen de steigers op oost (zie foto). Op 29 juli werd geen kuiken waargenomen en werd er ook door geen van beide vogels gealarmeerd.

BLY-BNYL – BLY-BNYJ (4)

Nest niet gevonden. Later met 2 kuikens aangetroffen, welke met succes vliegvlug zijn geworden.

BLY-BNYE – BLY-BNYH (5)

Nest 3 ei, in groenstrook op zuid voor oostelijke zonnepaneel. Kuikens wel uitgekomen (eischilvers in nest) maar in vroeg stadium verloren gegaan.

RB-CNLJ – ongeringd (6)

Regelmatig gezien in oude territorium en op de top van eiland bij zender ontvangstinstallatie voor de meeuwen. Status onduidelijk, maar het lijkt er sterk op dat een eventueel broedsel verloren is gegaan. Vanaf 30 juni was RB-CNLJ regelmatig te vinden op het piertje.

RB-CNLE – ongeringd (7)

In prikkeldraad gevonden, heeft het waarschijnlijk niet overleefd, want is daarna niet meer gezien. Partner had snel weer een ongeringde partner en nestelde op de grote geschutskoepel. Nest niet gevonden maar later wel 2 kuikens. Hiervan 1 metaal geringd en 1 gekleuringd (beide kuikens bemonsterd op vogelgriep). Beiden vliegvlug geworden, alleen is de gekleuringde juveniel daarna niet meer gezien. Het metaal geringde juveniel was op 29 juli nog bedelend bij een adult en op 11 augustus werd deze vogel bedelend gezien bij een adult op het strand bij de Noordpier, Velsen-Noord.

Ongeringd – ongeringd, voor zonnepanelen (8)

Nest startte met 2 ei, daarna nog 1 ei en daarna niets meer. Vervolglegsel met 3 ei, maar resultaat onbekend.

Ongeringd – ongeringd (9)

BLG-OCRT niet teruggekomen, nu hier een ongeringd paar. Op 8 juli hevig alarmerende adulten rond bunker. En de verrassing was groot (of eigenlijk niet!) dat op 13 augustus het paar met 2 vrijwel vliegvlugge juvenielen werd gezien op het piertje. Dezelfde strategie werd door dit paar ook in het afgelopen jaar gevolgd! Nu is het wel dat dit deel van de kolonie weinig wordt bezocht om zoveel mogelijk verstoring te voorkomen.

Ongeringd – ongeringd (10)

Vogel op nest en fel territoriaal tegen meeuwen. Op 1 juli nog fel alarmerend omdat ze vermoedelijk kuikens hadden. Daarna stil, dus kuikens zijn zeer waarschijnlijk gepredeerd.

Ongeringd – ongeringd (11)

Nest 1 ei, week later verdwenen. Geen vervolglegsel.

RB-LHRT – ongeringd (12)

Partner LG-GSOE niet teruggekomen. Had snel weer nieuwe, ongeringde, partner.

Nest 3 ei weer op restant bunker, waar ze al vele jaren hun nest hebben.

Ring LH missend vanaf 31 mei Vanaf 8 juli met 1 vliegvlug juveniel (niet geringd).

LY-BNYC – ongeringd (13)

Vaak in territorium op talud noordwest, maar later territorium verlegd naar omgeving zuidwestelijke koepel bij Stormmeeuwkolonie. Nest 3 ei, waarvan de partner op 6 juli kon worden gevangen en gekleuringd (BRP-OTR0). Nestcontrole: ei-schilfers. Op 22 juli beide vogels met een halfwas kuiken op vloedlijn op noordoost. Op 29 juli wel alarmerend maar zowel partner als kuiken niet gezien.

Uiteindelijk is van 6 paar een 3-legsel gevonden en gemeten. Van 2 legsels (2 en 1 ei) hoopten we later nog een volledig legsel te kunnen meten. Echter beide legsels, gelegen midden in de meeuwenkolonie, verdwenen snel.

Aantal nesten en successie Scholeksters, IJmuiden Forteiland 2024									
Nest nr	Kleurring	Kleurring	Ei 1	Ei 2	Ei 3	Eieren	Kuikens	Succesvol	Opmerking
1	BLY-BNYT	Ongeringd				2	0	0	Geen vervolglegsel.
2	BLY-BNYS	Ongeringd	54,6 x 39,0	56,0 x 39,1	55,6 x 40,2	3	0	0	BLY-BNYS heeft vermoedelijk vastgezet in prikkeldraad, marker verloren en loopt mank.
3	BLY-BNYP	BY-BNYN				?	1	0	Nest niet gevonden.
4	BLY-BNYJ	BLY-BNYL				?	2	2	Nest niet gevonden.
5	BLY-BNYE	BLY-BNYH	54,7 x 39,6	55,3 x 40,4	56,4 x 40,0	3	3	0	Eischilvers in nest, maar geen kuikens gezien.
6	RB-CNLJ	Ongeringd				?	0	0	Nest niet gevonden.
7	Ongeringd	Ongeringd				3	2	2	Territorium RB-CNLE, maar deze vogels sneuvelde vlak na aankomst (in prikkeldraad vastgezet!).
8a	Ongeringd	Ongeringd				2	0	0	Legsel verloren gegaan.
8b	Ongeringd	Ongeringd	55,9 x 40,6	57,5 x 39,9	53,4 x 39,5	3	0	0	Vervolglegsel, vermoedelijk ook verloren gegaan, geen eischilvers in nest.
9	Ongeringd	Ongeringd				?	2	2	BLG-OCRT niet teruggekomen in dit territorium!
10	Ongeringd	Ongeringd	54,3 x 39,5	53,7 x 39,2	55,8 x 39,9	?	?	0	Had vermoedelijk kleine kuikens (gezien gedrag), maar (net als afgelopen jaren gepredeerd door meeuwen).
11	Ongeringd	Ongeringd				1	0	0	Nest vrij snel verdwenen, geen vervolglegsel.
12	RB-LHRT	Ongeringd	56,0 x 40,2	56,7 x 41,2	58,1 x 41,8	3	1	1	LG-GSOE niet teruggekomen, partner nu ongeringd, RB-LHRT is dit broedseizoen kleurring LH verloren.
13	LY-BNYC	BRP-OTR0	57,1 x 40,1	56,3 x 40,5	55,9 x 40,5	3	1	1	BRP-OTR0 dit jaar op nest gevangen en gekleurringd.
						23	12	8	

9 - Ongeringd - ongeringd

11 - Ongeringd - ongeringd

10 - Ongeringd - ongeringd

8 - Ongeringd - ongeringd

6 - RB-CNLJ - ongeringd

5 - BLY-BNYS - BLY-BNYH

2 - BLY-BNYS - ongeringd

6 - RB-CNLJ - ongeringd

1 - BLY-BNYT - ongeringd

3 - BLY-BNYP - BLY-BNYN

7 - RB-CNLE

13 - LY-BNYC - ongeringd

12 - RB-LHRT - ongeringd

Beschermingsmaatregelen

Groot deel van de meeuwenkolonie is afgezet (westkant Forteiland, zie kaartje). Buiten het beschermde deel worden gevonden nesten voorzien van een bordje: 'Scholeksternest', maar ondanks deze maatregel is het toch mogelijk dat nesten verloren gaan.

Vliegvlug geworden jongen

Van de 13 paren kregen 5 paren 8 jongen vliegvlug (2,1,2,1,2), iets wat voor het Forteiland een redelijk resultaat is (in 2023 13 paar met 11 vliegvlugge juvenielen).

AviNest

Broedparen zijn niet gevolgd middels AviNest.

Dankwoord

Dank aan Ferry Melchers en Noah Bakker van het PBN. Hen bedanken wij voor het goede overleg zodat wij ons langjarig onderzoek ook dit jaar weer konden voortzetten. Dank ook aan de schippers van 'de Fortwachter' voor het overzetten naar en van het Forteiland. Medisch Centrum te Rotterdam onderzocht de door ons verzamelde monsters van de scholeksterkuikens op virussen (die waren gelukkig negatief!). Bruno Ens (SOS) leverde de kleurringen.

Fred Cottaar
Maarten van Kleinwee
Mars Muusse
José Verbeek-Cottaar

Haarlem, september 2024